

EESTI NSV
TARTU RAJOOONI TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU TÄITEVKOMITTEE

o t s u s

6. augustil 1958. a. nr. 122

Tartus.

Looduskaitse ja kultuurimälestusmärkide
kaitse organiseerimisest Tartu rajoonis.

Arakuulnud Kultuuriosakonna juhataja **en. L i n d p e r e** informatsiooni looduskaitse ja kultuurimälestusmärkide kaitse organiseerimisest Tartu rajoonis, Tartu rajooni TSN Täitevkomitee määrab:

Tartu rajoon on mitmeti tähtis nii oma kultuuri- kui ka loodusemälestusmärkide poolest. Seni pole aga kullaldaselt tähelepanu osutatud rajooni maastikulise ihu, loodus- ja kultuurimälestusmärkide säilitamisele. On esinenud rida juhtumeid, kus parke kasutatakse karjetamiseks, võetakse maha puid ning sõidetakse läbi transportvahenditega.

Samuti on esinenud kultuurimälestusmärkide rikkumise fakte. Tähistamata on rajooni paljude kultuuritegelaste sünni- ja tegevuskohad ning revolutsioonilise võitlusega seotud sündauspaigal.

Loodus- ja kultuurimälestusmärkide säilitamiseks ning kaitse tõhustamiseks NSV Ministrite Nõukogu määruste nr. 264, 20. detsembrist 1956. a. ja nr. 242, 17. juulist 1957. a. täitmiseks, Tartu Rajooni Tööraha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee

o t s u s t a b:

1. Lähtudes majanduslikest, kultuurilistest, teaduslikest ja kasvatuslikest eesmärkidest võtta kaitse alla Tartu rajoonis loodus- ja kultuurimälestusmärgid vastavalt kehtsele otsuse lisale nr. 1-2 esitatud nimekirjadele.

2. Keelata kaitse alla võetud parkide puude mahavõtmine (välja arvatud sanitaarreed, kooskõlastatult kohaliku metsamajandiga), kasvavate puude rikkumine, loomade karjetamine, põllumajandusliku tehnika paigutamine pargi territooriumile, masinate liiklemine väljapoole olemasolevaid teid, igasugusel maal viisil pargi reostamine. Rahvapidude lähiviimist parkides ja mujal kaunitel kohtedel lubada kooskõlastatult Tartu Rajooni TSN Täitevkomitee ja NSV NN Looduskaitse Valitsusega; peo korraldajatel tuleb peoplats korrastada kahe päeva jooksul pärast ürituse toimumist. Ajutiste ehituste (müügilaudade, kioskite jne.) püstitamine kaitse alele suurürituste küllastajate teenindamiseks on lubatud ainult ürituste läbiviimise ajaks.

Turistide ja teiste isikute õhkimine, samuti autode parkimine kaitse alal on lubatud ainult Tartu Rajooni TSN Taitvkomitee poolt selleks määratud kohtedel.

3. Keelata kaitse alla võetud üksikobjektide (pund, rändrahnud) esukoha määritamine, mahavõtmine, lõhkumine või muul viisil rikkumine.

4. Kõikide tšõde teostamine, mis on seotud kaitse all olevate maa-ala ja üksikobjektide ilme mõõdapärase muutmisega või rikkumisega tuleb eelnevalt kooskõlastada rajooni TSN Taitvkomiteega.

5. Keelata arheoloogiliste ja ajalooliste mälestusmärkide üleskandmine, istutamis- või ehitustšõde teostamine mälestusmärgil või tema ümber oleval kaitsealal, omavoliilsed kaevamised mälestusmärgu juures, mälestusmärkide mahavõtmine, häherasetamine või muul viisil rikkumine.

6. Kohustada Tartu rajooni TSN Taitvkomitee Kulturi- osakonda (sm. L i n d p e r e) koos külade TSN Taitvkomiteedega:

a) organiseerida kaitse alla võetud alade ja üksikobjektide valdajatega kaitsekohustuste vormistamine hiljemalt 1. novembriks 1958. a.;

b) organiseerida üksikobjektide tähistamist ning alade piiritlemist looduses hiljemalt 1. jaanuariks 1959. a.;

c) koos rajooninõukogu alalise kultuuri- ja sporditšõ komisjoniga ning rajooni ajaleht "Edasi" toimetusega organiseerida laialdast looduskaitse ning kultuurimälestusmärkide kaitsealast ehitustšõd rajoonis, samuti välja selgitama uusi kaitset väärtivaid objekte.

7. Teha ettepanek kolhooside, sovhooside ja asutuste juhtkondadele tellida omal kulul ja materjalidest looduskaitse ning kultuurimälestusmärkide tähistamiseks vajaminevad sildid Tartu Rajooni TSN Taitvkomitee Kohaliku Meajanduse Kombinsadilt kultuuriosakonna poolt antud juhiste kohaselt.

8. Paluda ENSV Kultuuriministeeriumi kaasabi Tartu lähedal Riia maantee ääres tankitarje kraavis "Jalaka liin" okupatsioonil ajal massilise nõukogude inimeste mõrvamise paigale monumendi püstitamiseks.

9. Keesoleva otsuse täitmise kontrolli panna Tartu Rajooni TSN Taitvkomitee esimehele sm. N a a g'ile.

Tartu TSN Taitvkomitee

Tartu TSN Taitvkomitee
seal. N a a g'ile.

L i s t nr.1

Tartu Rajooni TSN Töitevõimkond
otsus nr. 122, 6. augustil 1968. a.
juurde.

Looduskaitse alla kuuluvate objektide
nimekiri Tartu rajoonis.

k.1. Ilmatsalu park	- Tahtvere k/n, Ilmatsalu sovhoosi keskuses
k.2. Kukulinna park	- Iksi k/n, Kukulinna pioneer-lagri juures
k.3. Saadjarve park	- Iksi k/n, Saadjarve Lastekodu juures
k.4. Vedu park	- Tartu k/n, kolhoosi "Tuleviku" keskuses
k.5. Vesneri park koos puies-
teedega	- Tartu k/n Zdanovi nim. kolhoosi keskuses
k.6. Vasula puiestee	- Tartu k/n, Vasula Puhkooli viiva tee ääres
k.7. Tammistu park	- Tartu k/n, Tammistu Invaliidide Kodu juures
k.8. Kavastu park koos puies-
teedega	- Emajõe k/n, Stalini nim. kolhoosi keskuses
k.9. Luunja park	- Luunja k/n, Luunja sovhoosi keskuses
k.10. Lohkva park	- Luunja k/n, Lohkva algkooli juures
k.11. Kaagvere park koos pärnade-
puissteega	- Mäksa k/n, Kaagvere Tehnilise Kutsekooli nr.1 juures.
k.12. Mäksa park	- Mäksa k/n, Nõukogude Armei nim. kolhoosi keskuses
k.13. Kastre park	- Mäksa k/n, Kastre Invaliidide Kodu juures
k.14. Võnnu park	- Võnnu k/n, 1. Mai nim. kolhoosi territooriumil, Võnnu kiriku lähedal
k.15. Kurista park	- Võnnu k/n, Tartu RTJ Võnnu osakonna keskuse juures
k.16. Issaku park	- Võnnu k/n, Issaku algkooli juures
k.17. Heiti park koos sarapuu
istandusega	- Häsleava k/n, Kuuste sovhoosi Heiti osakonna keskuse juures
k.18. Kuuste park	- Häsleava k/n, Kuuste 7-kl. kooli juures
k.19. Beola park	- Lemmetsi k/n "Kulvaja" kolhoosi territooriumil
k.20. Ulenurme park	- Lemmetsi k/n, Ulenurme sovhoosi keskuses
vqb.21. Männid 5	- Võnnu k/n, Ahunapala kalmistul

- vab. 22. Kadakad 2
- vab. 23. Mänd 1
- vab. 24. Mänd 1
- K. 25. Parn 1 ("Põhparn")
- K. 26. Saedjärve linnamägi (Kalevipoja säng)
- vab. 27. Arukula koopad
- K. 28. Linnamägi
- K. 29. Kalevipoja künnivagu
- vab. 30. Kohtukivi
- vab. 31. Suurkivi rahn
- vab. 32. Keskmine Kalevipoja lingukivi
- K. 33. Noorem Kalevipoja lingukivi
- vab. 34. Vedu Nõiarahn
- K. 35. Kurepala
- Võnnu k/n, Ahunapala kalmistu
- Võnnu k/n, Järvselja Öppe- ja Katseajandi, Anassaare vk. kv. nr. 19
- Võnnu k/n, Järvselja Öppe- ja Katseajand - Järvselja Haavametsa tee ääres
- Tartu k/n, kolhoos "Tuleviku" territooriumil, Vedu külas, end. Riibaku talu maa-alal.
- Iksi k/n, "Vengard" kolhoosi territooriumil, end. Linnamäe talu krundil
- Tartu k/n, TRÜ Raadi Öppe- Katseajandi territooriumil
- Võnnu k/n, Lagniste kolhoosi territooriumil
- Haaslava k/n, "Kevede" kolh. territooriumil, kolhoosi keskusest 0,3 km. ida pool.
- Emajõe k/n, Oinaste külas, Kavesta-Koosa tee ääres.
- Emajõe k/n, Stalini nim. kolhoosi territooriumil, Kikaste külas
- Iksi k/n, Põltsamaa külas, Saedjärve lõunakaldal
- Iksi k/n, Saedjärve kaldal
- Tartu k/n, kolhoos "Tuleviku" territooriumil, Vedu külas
- Haaslava k/n, looduslikult kaunis suvituskoht

Tartu Rajooni sekretariaat

- 6. Kivikalme - Arvatav päritolu: I aastatunade 1 pool m.a.j. Asukoht: Lärtn k/n "Tuleviku" kolhoosi territooriumil, Kobratu külas, end. Matsi talu põllul
- 7. Kiviaja asukoht - Arvatav päritolu: II aastatuhast e.m.a. Asukoht: Mäksa k/n Kalinini nim. kolhoosi territooriumil, Smajõkke suubuva kali jõe edelepoolel kaldal, Smajõdest eemal umbes 2 km.
- 8. Kasped - Arvatav päritolu: I aastatuhaste 2 pool m.a.j. Asukoht: Mäksa k/n Kalinini nim. kolhoosi territooriumil Kuriste metsas, mida nim. "Terinetsi muruks" viiva metsavahi majast põhja suunas end. Kastre mõisa piiri lähedal, suures laenes.
- 9. Kiviaja asukoht "Kullamägi") - Arvatav päritolu: II aastatuhast e.m.a. Asukoht: Smajõge k/n, Stalini nim. kolhoosi territooriumil, Smajõge paremal kaldal, Praegalt Smajõge mõõda umb. 5 km. ülespoole, umbes 200 m. jõekaldast vasakul.
- 10. 2 Kivikalmet - Arvatav päritolu: I aastatuhaste 1 pool m.a.j. Asukoht: Võnnu k/n, 21. juuni nim. kolhoosi territooriumil Hammaste külas soostunud Hammaste oja madalal kaldal.
- 11. Kivikalme ja vana ohvriparn K - Arvatav päritolu: I aastatuhaste 1 pool m.a.j. Asukoht: Võnnu k/n, 1. Mai nim. kolhoosi territooriumil Võnnu külas, end. Vesnitsa talu see-alal, Võnnu kirikust umb. 1,25 km. kaugusel on ohvrikoht, mida nim. "Nerumägi".
- 12. 2 kšabest - Arvatav päritolu: I aastatuhaste 2 pool m.a.j. Asukoht: Võnnu k/n Lääniste kolhoosi territooriumil, Lääniste külas, "Mihklinäe" palee, metsas kohast mida nim. "Kšabestepäälseks" 5-22 sammu kaugusel.

- 13. Kivikalme ja 4 kambast - Arvatav peritoluseg: I rasta-
tuhet m.a.a.j.
Asukoht: Võnnu k/n Lääniste
kolhoosi territooriumil, Lääniste
külles end. Juhkani talu maa-alal,
Ropka metsas, Lääniste parve
lähedal, Ahja jõe paremal
kaldal.
- 14. Matusekoht
("Ütsko nina") - Arvatav peritoluseg: XV-XVIII
saj.m.a.a.j.
Asukoht: Võnnu k/n, Lääniste
kolh. territooriumil, Lääniste
külles, Ropka metsast läbi minnes
Lääniste parvest (ka Lääniste
linnusest) umb. 3,75 km. kaugusel
Ahja jõe kaldast 200 m. eemal,
metsa serval.

Ajaloolised mälestusmärgid.

1. Nõukogude Armees võitle- Tähtvere k/n, Elmsela sovhoosi
jate venneshaud pargis.
(tellistest mälestus-
sambaga)
2. Nõukogude Armees võitle- Äksi k/n, Äksi kalmistul
jate venneshaud
3. Nõukogude Armees võitle- Lemmetsi k/n, Ropka rahvamaja
jate venneshaud tellis-
test mälestussambaga juures
4. Nõukogude Armees võitle- Võnnu k/n, Võnnu kalmistul
jate venneshaud

Tahhistamiseks kuuluvad kultuuri-
tegelaste sünni- ning tegevuskohad
ja revolutsioonilise võitlusega
seotud sündmuspäigad.

1. Kirjenik Mait Metsenurk - Äksi k/n, Karkna, end. Leene
sünnikoht talu
2. Kirjenik K. E. Sõst sünni- Luunja k/n, Lohkves
koht ja tegevuspaik Tähtvere k/n end. Kurvitse talu
3. Kirjenik-luuletaja - Tähtvere k/n, Kure metsavahi
Johannes Sütiste sünni- talu
koht

- 4. Kirjenik-revolutsionäär
Villem ~~Becki~~ sünnikoht - Luunja k/n
- 5. Helilooja Miina Härma
sünnikoht - Tartu k/n, end. Kõrvekula
alkkool
- 6. Viisilikuastnik-revolutsionäär-
Eduard Sõrause sünnikoht - Luunja k/n, end. Kure talas
- 7. Kesti esimese puhkpillior-
keas tri rajaja David, Otto
Virkhausi elu- ja tegevus-
paik - Tartu k/n, Vaugvere alkool
- 8. 1905. a. revolutsiooni
sündaupaik Laevas - Kõrvere k/n, end. Laeva
alkkooli juures
- 9. 1918. a. veebr. hukatud puna-
kaartilaste matusekoht - Tähtvere k/n, end. Kulli
talas Kulli talu pergis

Tartu Rajooni sekretariaat

